

ZÁZRAČNÁ RYBA

vietnamská rozprávka

Sien Lo bol chudobná sirota. Po rodičoch mu neostalo nič. Mohol byť rád, že môže slúžiť bohatému So Sanovi. Každé sústo si musel tvrdo odpracovať. A často sa mu dostalo viac úderov ako ryže. Nezmenilo sa to ani vtedy, keď zo Sien Loa vyrástol silný mládenec. Práce aj úderov palicou však ešte pribudlo.

So San bol široko-ďaleko najbohatším mužom. Všetky jeho truhlice boli plné zlata, ale jemu sa to stále mánilo. Jeho žena mala však dobré srdce a bolelo ju, keď videla, ako kruto zaobchádza so Sien Loom. Občas mu tajne odložila trochu jedla. No keď na to So San prišiel, tak zbil nielen Sien Loa, ale údery uštedril aj svojej manželke.

Keď išiel So San do mesta na trh, brával zvyčajne so sebou aj Sien Loa ako nosiča. Raz kúpil od jedného predavača rybu, poslal s ňou Sien Loa domov a sám zamieril ešte do hostinca na ryžovú pálenku.

Sien Lo sa vliekol pomaly domov, na chrbte niesol ťažký náklad a v ruke rybu. Vždy, keď mu na rybu padol zrak, tak sa mu zdalo, že ryba plače. A čím viac sa na ňu Sien Lo pozeral, tým viac mu bolo ryby ľúto.

„Ach jaj, nemáme to ľahké,“ prihovoril sa rybe. „Na mňa čaká len hlad, bieda a bitka a na teba nenásytný žalúdok nášho pána. Ako len môžem bohovia dopustiť toľko neprávosti?!“

Keď sa konečne dostali k rieke, Sien Lo zrazu s odhodlaním povedal:

„Mne už niet pomoci, ale ty by si si mohla ešte užiť slobodu!“ A hodil rybu do vody.

Keď sa So San večer vrátil domov, hneď sa pýtal na rybu. Sien Lo sa síce triasol ako osika, no priznal sa:

„Odpustite mi, pane, ale mne bolo ryby ľúto, a tak som ju hodil späť do rieky.“

So San ho surovo zmlátil a potom vyhnal z domu. Sien Lo cez slzy ledva videl na cestu, po ktorej kráča. Čo len bude robiť? Mal iba handry plné záplat a pár starých deravých sandálov. Čo bude jesť, kde zloží hlavu? So San bol rozčúlený a určite sa postará o to, aby ho už nikto neprijal do služby. Nohy Sien Loa odniesli k rieke. Sadol si na breh a zúfalo cival na vodu. Zrazu sa pred ním zjavilo dievča.

„Čo sa deje, Sien Lo? Prečo si taký smutný?“ spýtalo sa ho súciteľne.

Sien Lo mal zrazu pocit, že potrebuje niekomu rozpovedať o svojom ťažkom údele, a tak si neznámej vylial srdce.

„Nikdy si nepomyslel na to, že by si sa oženil, keď si taký osamelý?“ spýtalo sa ho dievča, keď sa Sien Lo vyrozprával.

„Ach, ale kto by už len chcel takého chudáka,“ vzdychol si.

„To nechaj na mňa. Ty mi len povedz, ktorá sa ti páči.“

„Keby som o nejakej vedel!“ odpovedal Sien Lo a zasmial sa. „Celý život som takmer nevystřčil päty zo So Sanovho domu. Keď tak nad tým rozmýšľam, tak je So Sanova manželka jediná žena, ktorú poznám. A ona jediná je ku mne prívetivá,“ dodal smutne.

„A s ňou by si sa chcel oženiť?“ ďalej dobiedzalo dievča.

„Čo to táraš?!“ zľakol sa Sien Lo. „Ved' som ti predsa povedal, že je to So Sanova žena. Je vydatá!“

„No a?“

Mládeneč zostal zarazený.

„Kto vlastne si? Prečo máš také zvláštne reči?“ spýtal sa podozrieľavo.

„Ja som predsa tá ryba, ktorej si daroval život. Teraz ťa chcem za to odmeniť,“ vysvetlila mu neznáma a kým sa Sien Lo nazdal, začali sa diať podivné veci.

Oblohu zakryli čierne mračná, voda v rieke začala peniť a bublať a dievča podalo mládencovi rybiu šupinu.

„Hoď ju na zem!“ prikázala mu.

Sien Lo poslúchol a vzápätí sa ocitol na nádvorí veľkolepého paláca. Steny zo vzácneho dreva boli tak umelecky vyrezané, že vyzerali ako čipka. Tmavočervené stĺpy podopierali azúrovomodrú strechu, ktorej zakrivený hrebeň zdobili draky a fénixy. V záhrade pred palácom kvitli tie najkrajšie kvety a na stromoch viseli vzácne plody. Za palácom sa rozprestieral park s malým jazierkom, ktoré bolo obkolesené ohnivými stromami. Zo stajní sa ozývalo erdžanie koní a bučanie kráv. Sien Lo sa pozrel na seba a bol ešte viac ohromený. Stál tam oblečený v drahom brokátovom rúchu so širokými rukávami a na nohách mal obuté hodvábné topánky. Potom k nemu podišlo to cudzie dievča s podnosom plným chutných dobrôt.

„A teraz choď a pozvi So Sana na večeru!“ prikázala mu dievčina. „A ešte niečo! Na všetko, čo So San povie, odpovedz iba jedným slovom – áno!“

Keď So San pred sebou zbadal Sien Lo, neveril vlastným očiam. Ved' len pred chvíľou vyhnal z domu mladíka oblečeného v starých handrách a teraz tu stojí skvostne odetý a ešte ho aj pozýva k sebe do paláca. Keď potom videl, akým bohatstvom a krásou je Sien Lo obklopený, bol ohromený.

„Je to skutočne tvoj dom?“ spýtal sa pochybovačne.

„Áno,“ odpovedal Sien Lo tak, ako mu prikázalo dievča.

So San sa prechádzal po komnatách paláca, dotýkal sa zlatého a strieborného riadu a horúčkovo sa prehrabával v truhliciach, ktoré boli plné brokátu a toho najjemnejšieho hodvábu. Vtom vstúpilo do jedálne dievča a prestrelo stôl.

„To je tvoja žena?“ vyhrkol prekvapene boháč.

„Áno,“ odvetil mladík.

Podišli k stolu, So San sa tými všakovakými dobrotami skoro zadrhol.

„Tento úbožiak je oveľa bohatší ako ja, vírilo mu hlavou. „A akú má peknú ženu! Možno je to dokonca nebeská víla!“

Nakoniec sa už neovládol a rozhodne povedal:

„Vieš, že som sa o teba staral ako o vlastného syna, keď ťa tvoji rodičia zanechali nezaopatreného. Preto by si mi mal preukazovať úctu a poslušnosť, ako sa na syna patrí. Je na čase, aby si mi splatil svoj dlh.“

„Áno,“ odpovedal poslušne Sien Lo.

Mladíkov súhlas ešte viac rozdúchal So Sanovu chamtivosť. Prečo by sa mal uspokojiť iba s kúskom? Prečo by nemohol mať všetko?

„Tak teda počúvaj, Sien Lo, vymeníme si naše domy a naše manželky!“ oznámil odhodlane.

Sien Lo myslel na to, čo mu prikázala dievčina a znova súhlasil. So San, radostou celý bez seba, okamžite vytiahol papier a štetec a začal ním maľovať drobné znaky.

„Uzatvoríme zmluvu,“ mrmlal, opojený úspechom. „To, čo je čierne na bielom, už nikto nevezme!“

Len čo bola zmluva podpísaná, začal sa So San zlostne smiať a osopil sa na Sien Loa:

„A teraz sa prac z môjho paláca!“

Sien Lo vyšiel bez slov z paláca a vydal sa smerom k So Sanovmu domu. Keď sa jeho manželka dozvedela o mužovej dohode, povedala:

„Som rada, že už viac nemusím žiť s tým bezcitným a lakomým človekom. Jeho dom patrí teraz tebe, Sien Lo.“

Sien Lo sa oženil so So Sanovou peknou mladou ženou a žili spolu šťastne až do smrti.

Medzitým sa So San vo svojom temnom srdci tešil z toho, ako dobehol Sien Loa.

„Teraz mám ten najväčší a najúžasnejší dom, aký si človek dokáže predstaviť. A k tomu aj tú najkrajšiu ženu!“ zvolal pyšne. Potom však stuhol.

Neznáma sila ho zdvihla do výšky a vo víre ho odniesla až na breh rieky. Oblohu zakryli čierne mračná, palác so záhradou a parkom sa scvrkli do striebornej šupiny a So Sanova nová žena sa mu pred očami premenila na rybu. Voda v rieke sa spenila a divoko sa prevalila cez brehy. So San chcel utiecť, ale povodeň ho dostihla a stiahla na dno rieky.

z knihy:

Vietnamesische Märchen

Text František Honzák, Petra Müllerová, Marie Žáková, ilustrovala Zdenka Krejčová.

Praha: Aventinum 1991, s. 110 – 114.